

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดาในกรุงเทพมหานคร

นางสาวพรรณธิพา เ็นื่องทวี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-398-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS INFLUENCING THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS AND
THEIR FATHERS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Pantipa Nuangtavee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Art

Department of Sociology and Anthropology

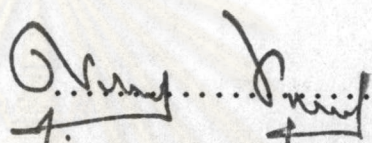
Graduate School

Academic Year 1996

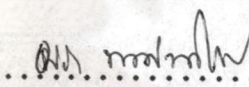
ISBN 974-635-398-5

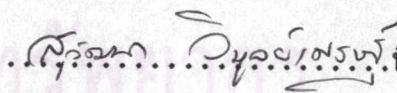
หัวข้อวิทยานิพนธ์   บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นและบิดานกรุง เทพมหานคร
 วิทยานิพนธ์   นางสาวพรรณธิพา   เนื่องทวี
 ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์   วิบูลย์เศรษฐ์

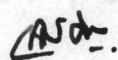
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย

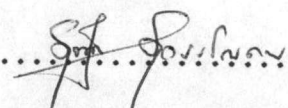
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชูติวงศ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วิบูลย์เศรษฐ์)

.....กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์สุนันtha สุวรรธเดชม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พรรณนิพา เนื่องทวี : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดา ในกรุงเทพมหานคร
(FACTORS INFLUENCING THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS AND THEIR FATHERS IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.สุวัฒน์ วิบูลย์เศรษฐ์. 234 หน้า ISBN 974-635-398-5

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นและบิดาในกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดาออกเป็น 6 ด้าน คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็น การทำให้บิดาพอใจ ความไม่เข้าใจกัน และการทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงวันศุกร์และวันหยุดสุดสัปดาห์ ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยสุ่มจากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 600 คน เป็นนักเรียนชาย 300 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 300 คน การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้ค่าเฉลี่ยคะแนน และทดสอบความแตกต่างด้วย F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า .05 สรุปได้ดังนี้

ความใกล้ชิดสนิทสนม พบว่าจำนวนพี่น้อง และอายุบิดากับจำนวนพี่น้อง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างนักเรียนหญิงกับบิดา ส่วนสถานภาพสมรสของบิดา การศึกษาของบิดา สถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกัน และอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดาทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนหญิงกับบิดา สถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนชายกับบิดา ส่วนจำนวนพี่น้อง การศึกษาของบิดา อาชีพของบิดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุตรกับบิดา ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยม พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยมของนักเรียนชายและบิดา ส่วนการศึกษาของบิดา สถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกัน และอาชีพของบิดากับรายได้ครอบครัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยมของนักเรียนหญิงกับบิดา

การทำให้บิดาพอใจ พบว่าการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการทำให้บิดาพอใจของนักเรียนหญิง ส่วนสถานภาพสมรสของบิดาและสถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกันมีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการทำให้บิดาพอใจของนักเรียนทั้งชายและหญิง

ความไม่เข้าใจกัน พบว่าอายุบิดากับจำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความไม่เข้าใจกันระหว่างนักเรียนชายกับบิดา ส่วนสถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความไม่เข้าใจกันระหว่างบิดากับนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

การทำกิจกรรมร่วมกัน พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการทำกิจกรรมร่วมกันในวันธรรมดาระหว่างนักเรียนหญิงกับบิดา ในขณะที่มีเพียงอายุของบิดาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุดระหว่างนักเรียนหญิงกับบิดา ส่วนสถานภาพสมรสของบิดา สถานภาพการอยู่อาศัยร่วมกันและอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการทำกิจกรรมร่วมกันในวันธรรมดาระหว่างบิดากับนักเรียนชาย

ภาควิชา ..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ..... ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๕๑

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C730399 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD: RELATIONSHIP/ADOLESCENT/FATHER

PANTIPA NUANGTAVEE : FACTORS INFLUENCING THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS AND THEIR FATHERS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUVATHANA VIBULSRESTH, PH.D. 234 pp. ISBN 974-635-398-5

The purpose of this study is to investigate factors influencing the relationship between adolescents and their fathers in Bangkok Metropolis. A multi-stage sampling technique was used in selecting students from schools under the General Education Department, Ministry of Education. Six hundred students were selected to answer the questionnaires. The F-test was used in testing the validity of hypotheses.

The relationship between students and their fathers was analyzed through six aspects: closeness, exchange of ideas, similarity in opinions, acts to please fathers, misunderstanding and doing activities together. The research results are as follows.

(1) Closeness: it was found that fathers' age and students' siblings had an effect on the relationship between fathers and daughters. Other factors such as fathers' education, marital status, occupation and living arrangement also had an influence on the relationship between fathers and sons and daughters.

(2) Exchange of ideas: factors that effected the relationship with sons and daughters were fathers' education, occupation, family income and students' siblings. However, fathers' marital status affected the relationship with daughters and living arrangements influenced the relationship with sons.

(3) Similarity in opinions: only fathers' marital status had an effect on the relationship with sons. On the other hand, factors which influenced the relationship with daughters were fathers' education, occupation, family income and living arrangement.

(4) Acts to please fathers: it was found that fathers' education exerted an influence on the relationship with daughters, whereas fathers' marital status and living arrangement affected the relationship with sons and daughters.

(5) Misunderstanding: fathers' age and students' siblings influenced the relationship with sons, whereas living arrangement exerted an influence on the relationship with sons and daughters.

(6) Doing activities together: all of the factors had an influence on the relationship with daughters through doing activities together from Monday to Friday except fathers' age exerted an effect on weekend. On the other hand, fathers' marital status, occupation and living arrangement had an influence on the relationship with sons from Monday to Friday.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....ประชากรศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณโรงเรียนต่าง ๆ ที่อนุญาตให้เข้าไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนใน โรงเรียน ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ประธานการสอบ วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน และรองศาสตราจารย์ สุันทนา สุวรรณาคม กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์

ตลอดระยะเวลาของการเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก คุณ ทิพวรรณ เนื่องทวี ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณลุง และคุณย่าที่ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัย ตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร   พรรณธิพา เนื่องทวี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	19
สมมติฐานของการศึกษา.....	29
นิยามของคำต่าง ๆ ในการศึกษา.....	30
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	32
2. ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะของข้อมูล.....	33
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	33
วิธีการเลือกตัวอย่าง.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	36
การวิเคราะห์ผลและการนำเสนอข้อมูล.....	37
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	37

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ผลการวิเคราะห์.....	47
ส่วนที่หนึ่ง รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดา.....	47
ส่วนที่สอง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดา.....	81
4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	193
สรุปผลการวิจัย.....	193
ข้อเสนอแนะ.....	215
รายการอ้างอิง.....	218
ภาคผนวก.....	223
ประวัติผู้เขียน.....	234

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคมของผู้ตอบและเพศบุตร...	41
2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจของผู้ตอบและ เพศบุตร.....	45
3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความใกล้ชิดสนิทสนมและ เพศบุตร.....	50
4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ เพศบุตร.....	55
5 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามการทำหีบศพไว้อาลัยและ เพศบุตร.....	59
6 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความไม่เข้าใจกันระหว่างบุตรกับบิดาและ เพศบุตร.....	63
7 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยมและ เพศของบุตร.....	67
8 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามการทำกิจกรรมร่วมกันและ เพศบุตร.....	75
9 ค่าเฉลี่ยคะแนนความใกล้ชิดสนิทสนมจำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ เพศบุตร.....	91
10 ค่าเฉลี่ยคะแนนความใกล้ชิดสนิทสนมจำแนกตามอายุของบิดา, จำนวนพี่น้องและ เพศบุตร.....	93
11 ค่าเฉลี่ยคะแนนความใกล้ชิดสนิทสนมจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	95
12 ค่าเฉลี่ยคะแนนความใกล้ชิดสนิทสนมจำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจและ เพศบุตร.....	97
13 ค่าเฉลี่ยคะแนนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ เพศบุตร.....	108
14 ค่าเฉลี่ยคะแนนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	109
15 ค่าเฉลี่ยคะแนนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำแนกตามเศรษฐกิจและ เพศบุตร..	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ค่าเฉลี่ยคะแนนความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยมจำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ เพศบุตร.....	124
17 ค่าเฉลี่ยคะแนนความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยมจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	126
18 ค่าเฉลี่ยคะแนนความคล้ายคลึงในด้านความคิดเห็นและค่านิยมจำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจและ เพศบุตร.....	129
19 ค่าเฉลี่ยคะแนนความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยมจำแนกตามอาชีพของบิดา, รายได้ของครอบครัวและ เพศบุตร.....	131
20 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทำให้บิดาพอใจจำแนกตามประชากรและ เพศบุตร.....	141
21 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทำให้บิดาพอใจจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	143
22 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทำให้บิดาพอใจจำแนกตามปัจจัยทาง เศรษฐกิจและ เพศบุตร.....	145
23 ค่าเฉลี่ยคะแนนความไม่เข้าใจกันจำแนกตามประชากรและ เพศบุตร.....	156
24 ค่าเฉลี่ยคะแนนการไม่เข้าใจกันจำแนกตามอายุของบิดา, จำนวนพี่น้องและ เพศบุตร.....	158
25 ค่าเฉลี่ยคะแนนความไม่เข้าใจกันจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	160
26 ค่าเฉลี่ยคะแนนความไม่เข้าใจกันจำแนกตามปัจจัยทาง เศรษฐกิจและ เพศบุตร.....	162
27 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทากิจกรรมร่วมกันจำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ เพศบุตร.....	178
28 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทากิจกรรมร่วมกันจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและ เพศบุตร.....	182
29 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทากิจกรรมร่วมกันจำแนกตามปัจจัยทาง เศรษฐกิจและ เพศบุตร.....	186
30 ค่าเฉลี่ยคะแนนการทากิจกรรมร่วมกันจำแนกตามการศึกษา, อาชีพของบิดาและ เพศบุตร.....	189

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
31	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากรสังคมและ เศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ระหว่างบุตรวัยรุ่นชายและบิดาในกรุงเทพมหานคร (เฉพาะตัวแปร 1 ตัว).....211
32	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากรสังคมและ เศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ระหว่างบุตรวัยรุ่นหญิงและบิดาในกรุงเทพมหานคร (เฉพาะตัวแปร 1 ตัว).....212
33	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากรสังคมและ เศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ระหว่างบุตรวัยรุ่นชายและบิดาในกรุงเทพมหานคร (เฉพาะตัวแปร 2 ตัว).....213
34	แสดงตัวแปรอิสระทางด้านประชากรสังคมและ เศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ระหว่างบุตรวัยรุ่นหญิงและบิดาในกรุงเทพมหานคร (เฉพาะตัวแปร 2 ตัว).....214

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย